

си – Наджиб Ходжа, също известен лечител (респондент № 11).

Древните хербалисти препоръчвали при възпаление на уши Шафран (*Crocus sativus var officinalis* L.) (Dioscorides 2000 a, 30) или сок от Патладжан (*Solanum melongena* L.) (Dioscorides 2000 b, 619) В българските средновековни лековници заболяванията на ушите са познати в следните варианти: „...кога тече краф от ушите”, „кога тече гнои”, „кога пищат ушите на човек”, „има черве на ушите”, „кога не може да чуе хич човек”, „за глухота да не може да чуе хич”, „за уши да болат човека” и др. (Петкова 2009).

В старите лечебни книги са описани няколко практики за лечение на уши. Ето какво се предлага например в обемистата сбирка от края на 18 в., известна като лековник № 3³: Препоръчва се да се направи саморъчно приспособление за лечение на болното ухо чрез напарване: „Сечи борина смолива, вари я сас вода на гране, уюдурисай 1 кратуна като фуния да е, пробий драшката, сетне залупи кратуната и замажи я харно нагоре сас драшката, куга земе да ври да си тури на ухото на дупката да влава парата, заминова.” (Петкова 2009).

В същия лековник са отбелязани и други интересни манипулации за болки в ушите: „Да земеш 1 масленик, да го туриш на огина да се згрее, та па тури на ушите да доиде парата фо хухото, да е даржел зитин, и друго, ако не може да замине, да направиш мушама, та па сас чорапна игла да я свиваш да стане като фуния, сетне тури на ушите, та я запали да гори, да доде до ухото, та и изгаси, ако не замине, па тури, харно е”. (Петкова 2009).

Пак там четем: „И друго има черве на ушите. Маждравка⁴ осен драво тури го на огина да гори, да пусне пена, земи я, 3 капки тури на ушите - умираат червето, заминова.” (Петкова 2009.)

В лековника на Илийчо Данаилов⁵ се говори за червеи в главата, които излизат през ушите, след накапване на капки от стрити със сол листа от

3 Лековник № 3, края на 18 в., 119 л. (По Спространов, с. 77) (Петкова 2009)

4 С името „маждравка” или „мижурявка” наричат Мъждряна (*Fraxinus ornus* L.) Изследванията показват, че съдържащите се в кората му ескулин, ескулетин, фраксин, фраксетин са причина за антибактериалното му действие. Установена е такава спрямо *Staphylococcus aureus*, *Bacillus subtilis* и *Leptospira ponom*. (Kostova 2001) (Ivancheva et al. 2006)

5 Лековник на Илийчо Данаилов от Свищов, 1804 г. (По Спространов, 12-19) (Петкова 2009)